

УДК 378.147: 811.161.2

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.80.1.26>

Кісіль Л. М.

РЕФЕРУВАННЯ НАУКОВОГО ТЕКСТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ЯК СКЛАДНИК НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Статтю присвячено дослідженню реферування наукового тексту зі спеціальності як складового компонента навчання професійного мовлення студентів-іноземців основних факультетів технічних закладів вищої освіти України. Показано вирішальну роль мовної підготовки іноземних громадян на шляху до засвоєння фахових знань і професійного мовлення. Проаналізовано специфіку навчання реферування наукового тексту зі спеціальності в процесі мовної професійної підготовки майбутніх іноземних інженерів під час здобуття ними освіти в Україні. Теоретичною основою дослідження реферату і вимог до його написання стали праці відомих вчених у царині лінгвістики і лінгводидактики. Визначено зміст базових понять у контексті досліджуваного питання. Розглянуто особливості створення вторинних текстів внаслідок компресії інформації. Приділено увагу реферуванню як методичному прийому, що формує навички писемного й усного професійного мовлення іноземних студентів інженерно-технічних спеціальностей. Наголошено, що навички та вміння реферування наукових текстів сприяють продуктивній науково-інформаційній діяльності і здобуттю якісної професійної освіти. У статті зазначено, що навчально-методичні матеріали фахового спрямування є базовим матеріалом у навчанні реферування наукових текстів зі спеціальності, а тому мають бути ретельно відібрані. Перераховано необхідні вміння та навички студентів для здійснення реферування спеціалізованого наукового тексту. Показано етапи навчання писемного мовлення іноземних студентів I–IV курсів. У статті схарактеризовано реферативні засоби викладу. Зосереджено увагу на вжитих заходах стосовно подолання труднощів, що виникають під час навчання реферування наукових текстів нерідною мовою іноземних громадян. Наведено приклади завдань до вправ на навчання реферування іноземних студентів інженерно-технічних спеціальностей. Підкреслено значну роль набутих вмій та навичок письмової компресії наукового тексту зі спеціальності для майбутніх іноземних інженерів. Окреслено шляхи стосовно подальших наукових розвідок досліджуваної проблеми.

Ключові слова: фаховий текст, нерідна мова, студенти-іноземці, мова спеціальності, навички та вміння, інженерно-технічні спеціальності, компресія інформації, майбутні іноземні інженери, професійне спілкування.

Проблема навчання студентів-іноземців у закладах вищої освіти України за майбутнім фахом їхньої діяльності завжди залишається значущою, оскільки формування сучасного фахівця з будь-яких галузей не можливо без опанування мови професії: ознайомлення з фаховою лексикою та термінологією, уміння працювати з науковими текстами та виступати перед аудиторією, підтримувати діалог, вступати в дискусію тощо. У процесі мовної підготовки іноземні студенти засвоюють мову спеціальності, що є необхідною умовою на шляху засвоєння як фахових знань, так і професійного мовлення – усного і писемного. Опанування основ кожної професії розпочинається з системи загальних і професійних знань, тобто із здобуття фахівцем “наукового дискурсу професії” [7, с. 62]. Оскільки фахова підготовка іноземців у технічних ЗВО здійснюється нерідною мовою, то в центрі навчального процесу важливим є повноцінне використання наукового стилю мовлення, що насамперед передбачає опанування професійної термінології іноземними громадянами в прямому, номінативному значенні. Майбутній іноземний спеціаліст має не лише володіти високим рівнем професіоналізму, правильно і швидко орієнтуватися у світі технологічних і технічних інновацій, але й уміти здобувати, аналізувати, синтезувати та обробляти інформацію, що міститься в різних джерелах. Саме тому одним з основних завдань мовної підготовки студентів-іноземців є навчання користування літературою за фахом у професійних цілях. Надзвичайно важливим умінням є здатність студента як шукати інформацію, так і її згорнути. Формування вмій та навичок письмової компресії наукового тексту зі спеціальності відбувається за умов конспектування, складання різних видів планів, анотації і під час реферування, що є об’єктом нашого дослідження. Для викладача-словесника актуальним залишається пошук найбільш ефективних методів і прийомів, що сприятимуть формуванню професійного мовлення майбутніх іноземних інженерів у процесі реферування наукових текстів зі спеціальності.

Наукові проблеми мовлення і спілкування, зокрема професійного, висвітлено у працях лінгвістів і лінгводидактів О. Митрофанової, О. Леонтєва, К. Мотіної, Д. Ізаренкова, Н. Тоцької, С. Єрмоленко, Б. Головіна, А. Коваль, Л. Паламар, М. Пентиліук, І. Дроздової, О. Резван, А. Приходько, З. Бакум, Н. Ушакової, І. Семененко, Е. Палихати, Л. Барановської, І. Кушнір, Г. Іванишин, Л. Мацько, Л. Мамчур, Т. Симоненко, Л. Берези та ін. У низці наукових розвідок А. Вейзе, М. Вербицької, Л. Байдак, О. Семенов, І. Насталовської, О. Цибіної, М. Четвертіної, Н. Журбенко розглянуто сутність і способи компресії інформації, теорію створення вторинних текстів. Реферат, його класифікацію, функції, структуру, вимоги до написання ґрунтовно проаналізовано в наукових працях О. Гречихіна, І. Здорова, М. Сороки, Г. Школьника та ін. Крім того, реферування як методичний прийом, що формує навички професійного мовлення, було в центрі досліджень Н. Зоріної, О. Басової, В. Бім, Р. Роговитого, Г. Жданова, Г. Кричевського, В. Соловйова, О. Фоміна, А. Чорного та ін. Основні принципи та методичні настанови щодо навчання реферування студентів-іноземців знайшли від-

джеркалення в наукових працях Л. Суботи, Т. Алексеєнко, В. Циганенко, О. Тростинської, О. Копилової, В. Дем'янової, Н. Сизоненко, Г. Онуфрієнко та ін.

Попри численні наукові розвідки, присвячені питанням реферування фахових текстів, зокрема з виходом на професійне спілкування, проблема навчання реферування наукових текстів з інженерно-технічних спеціальностей розроблена не досить повно і заслуговує на особливу увагу, що й становить актуальність цього дослідження. З огляду на вищевикладене виникає потреба в розгляді, деталізації та подальшому ретельному аналізі окресленого явища.

Мета статті полягає в аналізі специфіки навчання реферування фахового тексту в процесі мовної професійної підготовки іноземних студентів інженерно-технічних спеціальностей закладів вищої освіти.

Навчання майбутніх іноземних спеціалістів інженерного профілю висуває на перший план необхідність опанування професії. Важливе місце в навчальній діяльності студентів-іноземців посідає реферування наукових текстів. Навички та вміння реферування, що формуються в процесі навчання нерідної мови, сприяють становленню навичок і вмінь науково-інформаційної діяльності, яку іноземці можуть здійснювати під час навчання та після повернення на батьківщину [6, с. 277]. Крім того, навчання реферування наукового тексту зі спеціальності є складовою частиною здобуття якісної професійної освіти загалом й формування професійного мовлення зокрема. Під реферуванням ми розуміємо вид мовленнєвої діяльності, що полягає у вилученні з прочитаного тексту основного змісту і заданої інформації з метою їх письмового викладу, або процес розумового перероблення і письмового викладу тексту, що читається, результатом якого є складання вторинного документа – реферату [1, с. 34].

Навчання реферування наукових текстів зі спеціальності в процесі мовної професійної підготовки, на нашу думку, буде найбільш успішним й ефективним за умови, що використання відібраних професійно орієнтованих навчальних матеріалів доцільне та методично виправдане. Тексти фахового спрямування є базовим матеріалом, оскільки вважаються джерелом як для цілеспрямованої і продуктивної мовленнєвої діяльності студентів-іноземців, так і для набуття ними професійних навичок та вмінь. Текст за фахом – це передусім засіб становлення та розвитку професійної, точніше мовнопрофесійної майстерності [5, с. 16]. На думку дослідниці К. Кусько, вдало підібраний фаховий текст виховує “культуру термінологічного спілкування” студентів, розширює їхню “професійно орієнтовану ерудицію”, формує комунікативну спроможність, необхідну для професійного і ситуативного спілкування в усній та письмовій формах [5, с. 16]. Власне читання літератури за фахом збагачує термінологічний вокабуляр студентів, що своєю чергою сприяє “транспозиції термінологічних одиниць в усній чи письмовий текст за фахом”, тобто дає змогу будувати невідготовлене висловлювання за професійною тематикою, вести документацію тощо [5, с. 17].

Статті наукового характеру за змістом мають відповідати спеціальності студентів і можуть бути науково-популярними, за фахом студента та власне науковими, що представлені в галузевих збірниках наукових праць – звітах про експерименти, патентних описах, доповідях, оглядах тощо [6, с. 277].

Процес навчання реферування в межах наукових текстів фахового спрямування, які мають відповідати критеріям актуальності, новизни, доступності, практичної спрямованості, пізнавальним і професійним інтересам, сприяє глибшому розумінню механізмів запобігання негативного мовного впливу і розвитку усного і писемного професійного мовлення майбутніх іноземних фахівців інженерно-технічних спеціальностей під час їхньої мовної підготовки в технічному закладі вищої освіти.

На нашу думку, навчання реферування наукових текстів зі спеціальності іноземних студентів у технічних ЗВО варто починати на просунутому етапі здобуття освіти, оскільки на початковому рівні в них ще не сформовано підґрунтя сучасних професійних наукових знань і зміст вузькоспеціальних текстів досить часто не є зрозумілим і, відповідно, не викликає зацікавленості.

Можна з упевненістю сказати, що для успішного здійснення реферування спеціалізованого наукового тексту в майбутніх іноземних інженерів мають бути вироблені такі вміння та навички: 1) знаходження інформації із заданої теми в джерелах, створених у різних знакових системах (тексті, таблиці, графіку, діаграмі та ін.); 2) виявлення основної фактологічної інформації в тексті первинного документа; 3) поділ тексту на смислові фрагменти; 4) вичленовування основної і суттєвої інформації в цих фрагментах; 5) критичне оцінювання достовірності отриманої інформації і переведення її з однієї знакової системи в іншу (з тексту в таблицю, з аудіовізуального ряду в текст та ін.); 6) компресія (стиснення) мовного оформлення інформації; 7) лінгвістичне оформлення тексту самого реферату відповідно до вимог цього жанру [4, с. 4–5].

Процес навчання писемного мовлення студентів-іноземців I–IV курсів Харківського національного автомобільно-дорожнього університету зорієнтовано переважно на їх репродуктивну діяльність у навчально-професійній сфері. На I курсі іноземні студенти інженерних спеціальностей здобувають і вдосконалюють свої знання та навички щодо складання номінативного, питального і тезового планів, конспектування. У процесі мовної підготовки на II курсі студенти-іноземці навчаються анутовати тексти як загальнонаукові, так і зі своєї спеціальності. На III курсі іноземні громадяни розвивають навички та вміння стосовно складання реферату тексту за фахом, а також навчаються складати реферат-конспект і реферат-резюме. На IV курсі протягом сьомого семестру викладачами-словесниками здійснюється навчання іноземних студентів реферування кількох наукових текстів зі спеціальності. Набуті знання з реферування фахових текстів студенти демонструють під час підсумкового контролю (іспит), на якому з-поміж інших питань пропонується скласти реферат-огляд.

У процесі здійснення мовної підготовки, зокрема навчання реферування наукового тексту зі спеціальності, викладач під час розгляду видів реферату і його основних характеристик, має обов'язково зосередити увагу іноземних студентів на реферативних засобах викладу:

Структура тексту	Реферативні засоби викладу
1. Тема статті	Стаття має назву...; дістала назву...; називається... Стаття присвячена темі..., проблемі..., питанню... Статтю присвячено темі..., проблемі..., питанню... Тема статті...; ...стаття на тему про ... Автор статті розповідає про те ..., що... Стаття являє собою огляд (узагальнення, виклад, аналіз, опис) ... У статті розглядається (що?); йдеться (про що?); дається оцінка (чого?); ... аналіз (чого?); аналізується (що?), узагальнюється (що?); представлений погляд (на що?)
2. Проблеми статті	У статті автор ставить, зачіпає, розглядає, висвітлює (такі проблеми) ... Автор зупиняється на таких проблемах... Автор торкається таких питань ... Автор розглядає (розкриває, аналізує) проблему ... Автор констатує, що... Автор говорить про те, що ... Автор стверджує (ззначає, вважає), що ... У статті порушено питання (про що?) ... Автор звертає увагу на (що?) /... на те, що...
3. Аргументація автора	Автор доводить (показує), що ... Автор підкреслює, що ... Автор акцентує на (чому?) / ...на тому, що (як)... Автор наголошує, що... / на тому, що... Автор наводить приклади того, що ... Щоб довести..., автор наводить приклади, цифри, факти, дані ...
4. Висновок	Автор робить висновок, що ... Автор доходить висновку, що ... Можна зробити висновок про те, що ... Можна дійти висновку про те, що ... Можна зробити висновок, що ...

Реферування є аналітико-синтетичною мисленнєво-мовленнєвою діяльністю, що спрямована на вилучення з тексту інформації відповідно до наявного комунікативного завдання та фіксування її в певній формі [6, с. 277]. У процесі навчальної діяльності студенти-іноземці мають опанувати навички і вміння реферувати наукові статті зі спеціальності на основі наявних знань щодо структури тексту та правил побудови міжфразової єдності, абзацу, тексту загалом, а також варто враховувати базові знання з лексики і граматики для роботи з текстовим матеріалом [6, с. 277].

На старших курсах іноземні студенти інженерно-технічних спеціальностей пишуть курсові та дипломні роботи. Так, у процесі науково-дослідної роботи майбутні іноземні спеціалісти не лише мають описати дослідну частину, але й обов'язково мають реферативно викласти прочитані першоджерела – фахові книги і статті. Як бачимо, набуті знання з реферування як складової частини навчання писемного професійного мовлення стають у пригоді. Крім того, під час захисту своїх наукових робіт студенти-іноземці мають бути готові продемонструвати усне професійне мовлення – як монологічне, так і діалогічне.

Для подолання труднощів, що виникають в іноземців під час створення письмового вторинного тексту нерідною мовою внаслідок компресії інформації, викладачами кафедри мовної підготовки ХНАДУ постійно здійснюється активна робота щодо розроблення цілеспрямованої системи вправ і завдань, за допомогою яких можна підготувати студентів інженерно-технічних спеціальностей до складання реферату наукового тексту, а також приділяється значна увага ретельному відбиранню оригінальних статей із власне наукових і науково-популярних видань, із газет і журналів, із мережі Інтернет. Крім того, варто зазначити, що відповідно до професійно орієнтованої спрямованості навчання студентів-іноземців на кафедрі викладачами створено серію посібників із навчання реферування наукових текстів (автори: В. Г. Дем'янова, Н. С. Моргунова, Л. М. Кісіль, І. Є. Семененко, Т. Ю. Уварова). За вихідний матеріал для створених навчально-методичних посібників слугували переважно статті зі спеціалізованих наукових журналів, що присвячені актуальним проблемам автомобільної, транспортної, дорожно-будівельної галузей. В основу кожного завдання посібників покладено текст, що дає вихідний матеріал для виконання завдання; навчання реферування проходить паралельно із закріпленням матеріалу з анування і складання різних видів планів. Створені викладачами кафедри посібники розраховані в основному на роботу під керівництвом викладача. Однак наявність тексту-джерела, до якого іноземний студент може неодноразово повертатися в процесі виконання завдань і вправ на спостереження, забезпечених коментарем, робить можливим самостійне виконання більшої частини завдань. Підсумком роботи за посібниками має

статті забезпечення для студентів-іноземців можливості самостійного використання наукових текстів як бази для написання реферату тексту за фахом навчання.

Наведемо деякі приклади завдань до вправ на навчання реферування іноземних студентів інженерно-технічних спеціальностей.

Завдання 1. Прочитайте зразок реферату навчального посібника з теорії транспортних систем. Зверніть увагу на виділені словосполучення, характерні для реферативного викладу.

Завдання 2. Прочитайте статтю “Система пасажирського автомобільного транспорту”. Дайте відповіді на запитання: а) якій темі присвячено цю статтю? б) які проблеми (питання, завдання) розглядаються у статті? в) як автор статті доводить (аргументує) свою позицію? г) які висновки робить автор статті? (які висновки ми можемо зробити на підставі статті?)

Завдання 3. Прочитайте назви статей. Запишіть тему статті за зразком. Зразок. Ця стаття присвячена темі використання (Р. в.) автомобільного транспорту.

1. Використання автомобільного транспорту. 2. Нормування швидкостей автомобілів на маршруті. 3. Типи і місткість автобусів. 4. Пасажиропотік. 5. Організація роботи автобусів. 6. Розклад руху автобусів.

Завдання 4. Виділіть у прочитаних мікротекстах основні положення і сформулюйте їх у реферативній формі. Використовуйте мовні кліше: автор розглядає (зачіпає, порушує) проблему (питання) (чого?)

Завдання 5. Прочитайте текст наукової статті, виділіть основну інформацію. Складіть тезовий план до тексту. Здійсніть реферування наукової статті, використовуючи реферативні засоби викладу.

Завдання 6. Запишіть головну інформацію тексту “Автовокзали та автостанції” у вигляді складного плану. Напишіть реферат-конспект.

Завдання 7. Прочитайте фахову наукову статтю. Виділіть вступну, основну і заключну частини. Запишіть основні проблеми тексту статті у вигляді номінативного плану. Напишіть реферат-резюме статті.

Завдання 8. Прочитайте науковий текст зі спеціальності. Знайдіть вступ, головну частину, висновок. Визначте кількість смислових частин і зміст кожної з них. Напишіть реферат і анотацію тексту.

Завдання 9. Напишіть реферат-конспект і реферат-резюме статті “Основні напрями в дослідженні транспортного процесу”.

Завдання 10. Напишіть реферат-огляд за статтями “Вибір типу і місткість автобуса” і “Вибір і обґрунтування автобусних маршрутів”. 1. Складіть логічний план 1 і 2 статей. 2. Сформулюйте тему реферату і запишіть його заголовок. 3. Запишіть головні проблеми реферату, об’єднавши плани двох статей. 4. Сформулюйте висновок і напишіть заключну частину реферату.

Завдання 11. Складіть реферат-огляд з обговоренням і виходом на діалогічне мовлення за темою “Урахування дорожніх факторів на планування вантажного транспорту в місті”.

Висновки. Основне завдання реферування наукового тексту зі спеціальності полягає у формуванні знань з опрацьованої тематики та їх застосування під час вивчення іноземної мови професійного спілкування; навичок не лише вилучення, а й узагальнення важливої інформації, що міститься в первинних джерелах інформації; вмінь ефективно опрацьовувати джерела інформації усіх видів та за необхідності формувати власну думку, що забезпечить академічну цінність як освітнього, так і дослідницького процесу. Формування вмінь письмової компресії наукового тексту зі спеціальності надзвичайно важливе для майбутніх іноземних інженерів, оскільки протягом свого навчання у технічних ЗВО студенти-іноземці не лише вчаться працювати зі спеціалізованими текстами, набувають навичок реферування й анотування наукових статей, складання номінативного, питального і тезового планів, але й навчаються дискутувати на професійні теми, виступати з повідомленнями як безпосередньо на заняттях з іноземної мови професійного спілкування або з фахових дисциплін, так і на студентських наукових конференціях, семінарах, олімпіадах, під час захисту курсових і дипломних робіт тощо. Саме тому вагомого значення набувають методи, принципи і прийоми навчання, якісні навчально-методичні матеріали з мови спеціальності, що мають сприяти розвитку професійного мовлення майбутніх іноземних спеціалістів, які здобувають освіту в технічних закладах вищої освіти України. Отже, реферування можна розглядати як активний метод навчання іноземної мови професійного спілкування, який не лише є засобом аналітико-синтетичного перероблення первинного наукового тексту зі спеціальності з метою його аналізу та вилучення необхідних відомостей для створення вторинного тексту, але й активізує пізнавальну діяльність студентів-іноземців, розвиває навички самоосвіти, впливає на формування комунікативної компетенції майбутніх спеціалістів із країн ближнього і дальнього зарубіжжя.

Репрезентоване дослідження у межах однієї статті не вичерпує всього кола питань, пов’язаних із специфікою навчання реферування наукового тексту зі спеціальності у процесі формування усного і писемного професійного мовлення іноземних студентів. Перспективи подальших розвідок у цьому напрямку вбачаємо у більш детальному аналізі системи вправ і завдань, що сприяють збагаченню у студентів-іноземців досвіду перероблення текстової інформації, вдосконаленню навичок та вмінь структурно-семантичної компресії фахового тексту, які необхідні як для успішного реферування наукових текстів із фахових дисциплін, так і для формування професійного мовлення.

Використана література:

1. Вейзе А. А. Чтение, реферирование и аннотирование иностранного текста : учебное пособие. Москва : Высшая школа, 1985. 127 с.
2. Дудик П. С. Стилїстика української мови : навчальний посібник. Київ : Академія, 2005. 368 с.
3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. С. Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
4. Кісіль Л. М. Українська мова як іноземна: навчально-методичний посібник з навчання реферування (на матеріалі текстів дисциплін транспортного циклу) : нав.-метод. посіб. Харків : ХНАДУ, 2019. 110 с.
5. Лінгводидактична організація навчального процесу з іноземних мов у вузі : колективна монографія / За ред. К. Я. Кусько. Львів : Світ, 1996. 228 с.
6. Снігурова І. І. Навчання письмового мовлення іноземних фахівців у технічному університеті. *Інновації та традиції у мовній підготовці студентів* : збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. семін., м. Харків, 14 груд. 2017 р. Харків : ХНУБА, 2017. С. 275–278.
7. Тоцька Н. Г. Методика роботи викладачів вищого технічного навчального закладу над українським професійним мовленням студентів. *Дивослово*. 2003. № 1. С. 62–65.

References:

1. Veyze A. A. (1985) Chtenie, referirovanie i annotirovanie inostrannogo teksta: uchebnoe posobie. [Reading, abstracting and annotation of foreign text] Moskva : Vysshaya shkola, 127 s. [in Russian]
2. Dudyk P. S. (2005). Stylistyka ukrainskoi movy : navchalnyi posibnyk. [Ukrainian language stylistics: study guide] Kyiv : Akademiia, 368 s. [in Ukrainian]
3. Zahalnoievropeiskii Rekomendatsii z movnoi osvity: vyvchennia, vykladannia, otsiniuvannia (2003). [Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment] / nauk. red. S. Yu. Nikolaieva. Kyiv : Lenvit, 273 s. [in Ukrainian]
4. Kisil L. M. (2019) Ukrainska mova yak inozemna: navchalno-metodychnyi posibnyk z navchannia referuvannia (na materialii tekstiv dystsyplin transportnoho tsykladu). [Ukrainian as a foreign language: study guide for teaching abstracting (on the basis of the material of the texts of the transport cycle subject)] : navch.-metod. posib. Kharkiv : KhNADU, 110 s. [in Ukrainian]
5. Lihvodiyaktychna orhanizatsiia navchalnoho protsesu z inozemnykh mov u vuzi : Kolektyvna monohrafiia (1996). [Language education organization of the educational process of foreign languages at University: Collective monograph] / Za red. K.Ya. Kusko. Lviv : Svit, 228 s. [in Ukrainian]
6. Snihurova I. I. (2017) Navchannia pysmovoho movlennia inozemnykh fakhivtsiv u tekhnichnomu universyteti. [Teaching written speech to foreign specialists at a Technical University] *Innovatsii ta tradytsii u movnii pidhotovtsi studentiv* : zb. materialiv Mizhnar. nauk.-prakt. semin., m. Kharkiv, 14 hrud. 2017 r. Kharkiv : KhNUBA, S. 275–278. [in Ukrainian]
7. Totska N. H. (2003) Metodyka roboty vykladachiv vyshchoho tekhnichnoho navchalnoho zakladu nad ukrainskym profesiinym movlenniam studentiv. [The method of work of the lecturers of Technical Institution of Higher Education on the Ukrainian professional speech of students] *Dyvoslovo*. №1. S. 62–65. [in Ukrainian]

Kisil L. M. Abstracting professional scientific text as the main component of teaching professional communication to foreign students of technical institutions of higher education of Ukraine

The article is dedicated to the study of abstracting professional scientific text as the key component of teaching professional communication to foreign students of the main faculties of Technical Institutions of Higher Education of Ukraine. The crucial role of the language training of foreign citizens in the process of the acquisition of new knowledge and professional communication are presented. The specifics of teaching abstracting the professional scientific text in the process of professional language training of the future foreign engineers during their receiving education in Ukraine is analyzed. The theoretical basis of the study of the paper and the standards of its writing are the works of famous scientists in the field of linguistics and language education. The content of basic concepts in the context of the subject of the study is determined. The features of creating secondary texts as a result of the information compression are reviewed. Attention is paid to abstracting as a methodological approach that develops writing and oral skills of the professional communication of foreign students of engineering and technology professions. It has been noted that the skills and abilities of abstracting scientific texts contribute to productive scientific and information activities and receiving a quality vocational education. The article determines that scientific and methodological materials of vocational orientation are the basic material in teaching abstracting professional scientific texts, so they should be carefully selected. The necessary skills and abilities of students for abstracting professional text are enumerated. The stages of teaching written speech to 1-4 year foreign students are represented. The abstracting method of presentation is described in the article. Attention is given to the measures taken to overcome difficulties that arise during teaching abstracting scientific texts in a foreign language to foreign citizens. Examples of tasks for exercises for teaching abstracting to the students of engineering and technology professions are given. The article represents the significant role of acquired skills and abilities of written compression of a professional scientific text for future foreign engineers. The ways of further scientific researches of the investigated problem are specified.

Key words: *professional text, foreign language, foreign students, professional language, skills and abilities, engineering and technology professions, information compression, future foreign engineers, professional communication.*